

Retten til å forurense

Dagens Næringsliv Morgen

- 03.07.2008

- Side: 003

Forfatter: MARTE GERHARSDEN OG ERIK SOLHEIM

Verdens fattigste mennesker lider mest på grunn av klimaendringene, selv om de har bidratt minst til utslippene.

Derfor må rike land hjelpe fattige land til å tilpasse seg klimaendringer, skriver Marte Gerhardsen, generalsekretær i Care Norge og Erik Solheim, miljø- og utviklingsminister. En innbygger i verdens rikeste land, Norge, slipper ut i overkant av 5,2 tonn CO₂ årlig. En innbygger i verdens fattigste land, Niger, slipper ut 30 kilo CO₂ årlig. Altså forurenser hver og en av oss like mye som 173 mennesker i Niger.

Totalt sett er det Kina som er utslippkongen. De åpner et nytt kullkraftverk i uka, og blir sett på som miljøverstinger. Men en kineser forurenser likevel bare en femtedel av det du og vi gjør. Samtidig er det økonomisk vekst i nettopp Kina som er ansvarlig for at verden håper å kunne innfri FNs tusenårs mål nummer n; utryddelse av ekstrem fattigdom og sult. Det er et nært forhold mellom økonomisk utvikling og fattigdomsbekjempelse.

Vår tids største utfordringer er å bekjempe fattigdom og redde miljøet. Er dette mulig? Graver verden sin egen grav ved å skape mer utvikling og mer forbruk? Eller går det an å bekjempe fattigdom og klimaendring samtidig? For å kunne svare på dette må vi først forstå hva klimaendring betyr for verdens fattige.

Klimakampen i Norge handler om varmere vintre, om isbreer som krymper, om gasskraftverk og bryet med å kildesortere. Klimakampen i sør handler om å tilpasse seg klimaendringer som er uunngåelige eller allerede har inntruffet. Det handler om å overleve.

Cares arbeid i verdens fattigste land viser en skremmende situasjon:

- Landbruksjorda forsvinner: Mange av verdens fattigste er avhengig av selvbearbejdet jordbruk. Nå øker temperaturen, og naturkatastrofer blir hyppigere og kraftigere. Regnfallet i flere afrikanske land har minsket med 25 prosent de siste 30 årene. I de verste områdene kan matgrunlaget bli halvert innen 2020.

- Maten blir dyrere: Klimaendring er en viktig medvirkende årsak til dagens matvarekrise, nettopp fordi det blir vanskeligere å drive landbruk i mange land.

- Konflikter blir verre: Økende vannmangel har allerede skapt spente situasjoner i Afrika og Midt-Østen.

- Folk blir tvunget på flukt: Manglende regn, høyere havnivå, hyppigere tørke og naturkatastrofer kan tvinge mellom 200 millioner og en milliard mennesker på flukt innen 2050.

- Kvinner lider mest: På grunn av diskriminering og undertrykkelse er kvinner ofte svakere økonomisk og politisk, og dermed mer sårbare for klimaendring.

Det er de fattigste som er mest sårbare for klimaendringer, fordi de ofte er mer direkte avhengige av vær og klimasystemer. Ved å hjelpe mennesker ut av fattigdom kan man gi dem en sjanse til å tilpasse seg et endret klima. Derfor er kampen mot fattigdom og klimaendring to sider av samme sak i mange fattige land. Vårt viktigste tiltak for dette er god, effektiv bistand.

Det går ikke an å forvente at fattige skal si nei til utvikling. Vi må akseptere at en nigerer har rett til å slippe ut mer enn 30 kilo karbon årlig. Men vi trenger nye måter å skape utvikling på. Hvis alle mennesker slipper ut fem tonn karbon, betyr det at verden vil endre seg på en måte det er vanskelig

å forestille seg.

For å vinne kampen mot klimaendring og fattigdom må vi tørre å tenke nytt, og tørre å tenke stort. Samtidig som vi må redusere våre egne utslipp, må vi paradoksalt nok hjelpe de aller fattigste med å slippe ut mer. Dette betyr en global omfordeling av utslipp.

Vi trenger blant annet mer og bedre bistand. Det har lenge vært et etablert prinsipp at den som slipper ut, skal betale for utslippene. Både historisk og i dag er det de rike industrialiserte landene som slipper ut mest klimagasser, og vi har derfor et ansvar for å betale både for dagens utslipp og for å hjelpe fattigere land å tilpasse seg klimaendringer.

Det er også altfor billig å forurense. En global karbonpris kan rette opp dette, og sette en pris på utslipp som reflekterer miljøets egentlige verdi. Dette vil gjøre det mer lønnsomt å utvikle miljøvennlig energi.

Det er videre helt avgjørende at fremtidens behov for energi ikke dekkes av kullkraftverk. De største mulighetene for dette ligger i å hjelpe fattige land med å hoppe bukk over de mest forurensende løsningene, og benytte seg av ny, renere teknologi.

©Dagens Næringsliv

